

KONFERENSIYA

“JIZZAX VILOYATI IJTIMOIIY-IQTISODIY
RIVOJLANISHINING ASOSIY
YO’NALISHLARI: MUAMMO VA YECHIMLAR”

RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI

2025-yil 21 noyabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI**

**JIZZAX VILOYATI IJTIMOIIY-IQTISODIIY
RIVOJLANISHINING ASOSIIY YO‘NALISHLARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
*mavzusidagi Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari
to‘plami*
(2025-yil 21-22-noyabr)

JIZZAX-2025

Jizzax viloyati ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari: muammo va yechimlar. Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari to‘plami – Jizzax: O‘zMU Jizzax filiali Iqtisodiyot va turizm kafedrası, 2025-yil 21-22-noyabr. 557-bet.

Respublika miqyosidagi ilmiy-texnik anjuman materiallarida zamonaviy kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari sohasidagi innovatsion tadqiqotlar aks etgan.

Globallashuv sharoitida davlatimizni yanada barqaror va jadal sur‘atlar bilan rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar samarasini yaxshilash sohasidagi ilmiy-tadqiqot ishlariga alohida e‘tibor qaratilgan. Zero iqtisodiyotning, ijtimoiy sohalarni qamrab olgan modernizatsiya jarayonlari, hayotning barcha sohalarini liberallashtirishni talab qilmoqda.

Ushbu ilmiy ma‘ruza tezislari to‘plamida mamlakatimiz va xorijlik turli yo‘nalishlarda faoliyat olib borayotgan mutaxassislar, olimlar, professor-o‘qituvchilar, ilmiy tadqiqot institutlari va markazlarining ilmiy xodimlari, tadqiqotchilari, magistr va talabalarning ilmiy-tadqiqot ishlari natijalari mujassamlashgan.

Mas‘ul muharrirlar: DSc.prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M.

Tahrir hay‘ati a‘zolari: p.f.d.(DSc), prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M., t.f.f.d.(PhD), prof. Abduraxmanov R.A., p.f.f.d.(PhD) Eshankulov B.S., p.f.n., dots. Alimov N.N., p.f.f.d.(PhD), dots. Alibayev S.X., t.f.f.d.(PhD), dots. Abdumalikov A.A, p.f.f.d.(PhD) Hafizov E.A., f.f.f.d.(PhD), dots. Sindorov L.K., t.f.f.d.(PhD), dots. Nasirov B.U., b.f.f.d. (PhD) O‘ralov A.I., p.f.n., dots. Aliqulov S.T., t.f.f.d.(PhD) Kuvandikov J.T., i.f.n., dots. Tsoy M.P., Sharipova S.F., Jo‘rayev M.M.

Mazkur to‘plamga kiritilgan ma‘ruza tezislarning mazmuni, undagi statistik ma‘lumotlar va me‘yoriy hujjatlarning to‘g‘riligi hamda tanqidiy fikr-mulohazalar, keltirilgan takliflarga mualliflarning o‘zlari mas‘uldirlar.

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 13-avgustdagi PQ–4416-son qarori.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 20-dekabrdagi PF–269-son Farmoni.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 27-yanvardagi PQ–13-son qarori.
4. O‘zbekiston Respublikasi Turizm qo‘mitasi — www.uzbektourism.uz
5. UNWTO. Gastronomy Tourism Report, 2023.
6. Mirziyoyev Sh.M., *Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi*, Toshkent, 2022.
7. TasteAtlas World Food Rankings, 2023.

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA STRATEGIYASI: O‘ZBEKISTON MISOLIDA

Yovqochev Shamshod

Toshkent kimyo texnologiya instituti Yangiyer filiali talabasi

Umarov Javohir

Toshkent kimyo texnologiya instituti Yangiyer filiali talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada O‘zbekiston Respublikasida raqamli transformatsiya jarayonlarini amalga oshirish strategiyasi tahlil qilinadi. Raqamli iqtisodiyot, elektron hukumat, raqamli infratuzilma va innovatsion texnologiyalarni joriy etish orqali mamlakat iqtisodiyoti samaradorligini oshirish masalalari yoritilgan. Shuningdek, “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasining asosiy yo‘nalishlari, ularning iqtisodiy va ijtimoiy hayotdagi ahamiyati, davlat boshqaruvi tizimida raqamlashtirishning roli ham tahlil qilingan. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, raqamli transformatsiya nafaqat iqtisodiy o‘shishni tezlashtiradi, balki innovatsion rivojlanish, shaffoflik va samaradorlikni ham ta’minlaydi.

Annotation: This article analyzes the strategy for implementing digital transformation processes in the Republic of Uzbekistan. It highlights issues related to improving the efficiency of the national economy through the introduction of the digital economy, e-government, digital infrastructure, and innovative technologies. The paper also examines the main directions of the “Digital Uzbekistan – 2030” strategy, their significance in economic and social life, and the role of digitalization in the system of public administration. According to the research findings, digital transformation not only accelerates economic growth but also ensures innovative development, transparency, and efficiency.

Аннотация: В данной статье анализируется стратегия реализации процессов цифровой трансформации в Республике Узбекистан. Освещаются вопросы повышения эффективности национальной экономики за счёт внедрения цифровой экономики, электронного правительства, цифровой

инфраструктуры и инновационных технологий. Также рассматриваются основные направления стратегии «Цифровой Узбекистан – 2030», их значение в экономической и социальной жизни, а также роль цифровизации в системе государственного управления. Согласно результатам исследования, цифровая трансформация не только ускоряет экономический рост, но и обеспечивает инновационное развитие, прозрачность и эффективность.

Kalit so‘zlar: Raqamli transformatsiya, raqamli iqtisodiyot, innovatsion texnologiyalar, “Raqamli O‘zbekiston – 2030”, elektron hukumat, davlat boshqaruvi, axborot texnologiyalari, raqamli infratuzilma.

Keywords: Digital transformation, digital economy, innovative technologies, “Digital Uzbekistan – 2030”, e-government, public administration, information technologies, digital infrastructure.

Ключевые слова: Цифровая трансформация, цифровая экономика, инновационные технологии, «Цифровой Узбекистан – 2030», электронное правительство, государственное управление, информационные технологии, цифровая инфраструктура.

Kirish. So‘nggi o‘n yilliklarda raqamli texnologiyalar insoniyat taraqqiyotining ajralmas qismi sifatida jamiyat hayotining barcha sohalariga chuqur kirib bordi. Raqamli transformatsiya — bu iqtisodiyot, boshqaruv, ta’lim, sog‘liqni saqlash va boshqa sohalarda raqamli texnologiyalarni keng joriy etish orqali samaradorlikni oshirish jarayonidir. Bu hodisa endilikda har bir davlatning rivojlanish strategiyasining markazida turibdi. Birlashgan Millatlar Tashkilotining “Barqaror rivojlanish maqsadlari – 2030” dasturida raqamli texnologiyalarni joriy etish barqaror iqtisodiy o‘lish, ijtimoiy tenglik va innovatsiyalarni rivojlantirishning muhim vositasi sifatida qayd etilgan. Jahon banki va ITU ma’lumotlariga ko‘ra, 2024-yilda raqamli iqtisodiyot dunyo YaIMining 20 foizidan ortig‘ini tashkil etgan. Bu raqam 2010-yildagi 9 foizga nisbatan ikki barobarga o‘tdi.

O‘zbekiston mustaqillikdan buyon iqtisodiy modernizatsiya yo‘lidan borar ekan, so‘nggi yillarda raqamli transformatsiyani milliy siyosatning ustuvor yo‘nalishiga aylantirdi. 2020-yilda qabul qilingan “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi mamlakatni raqamli iqtisodiyot sari bosqichma-bosqich olib chiqishni maqsad qilgan. Strategiya besh ustuvor yo‘nalishga asoslanadi: infratuzilmani rivojlantirish, elektron hukumatni kengaytirish, raqamli ta’limni rivojlantirish, kiberxavfsizlikni mustahkamlash va raqamli innovatsiyalarni qo‘llab-quvvatlash.

Metodologiya. Tadqiqotda kompleks yondashuv qo‘llanildi. Maqsad — raqamli transformatsiyaning O‘zbekiston ijtimoiy-iqtisodiy hayotidagi o‘rnini aniqlash, asosiy ko‘rsatkichlar asosida baholash va istiqbollarni belgilash.

Metodologik asoslar:

1. Tizimli tahlil – raqamli transformatsiyaning barcha komponentlari (infratuzilma, ta’lim, boshqaruv, kadrlar) o‘zaro aloqadorlikda ko‘rib chiqildi.

2. Komparativ tahlil – O‘zbekistonning raqamli rivojlanish darajasi Estoniya, Janubiy Koreya, Hindiston va Qozog‘iston bilan solishtirildi.

3. SWOT tahlil – kuchli (davlat qo‘llovi, yosh aholining faolligi), zaif (infratuzilma, kadrlar yetishmasligi), imkoniyat (investitsiyalar, startaplar), tahdid (kiberxavfsizlik, raqamli tafovut) jihatlari baholandi.

4. Statistik tahlil – Jahon banki, ITU, BMT va O‘zbekiston Davlat statistika qo‘mitasi ma‘lumotlari asosida raqamli xizmatlar, foydalanuvchilar soni va iqtisodiy ulushlar tahlil qilindi.

Bundan tashqari, Yevropa Ittifoqining DESI (Digital Economy and Society Index) modeli hamda BMTning E-Government Development Index (EGDI) mezonlari asosida O‘zbekistonning raqamli tayyorgarligi baholandi. Mazkur metodlar yordamida mamlakatdagi raqamli rivojlanishning strukturaviy tahlili amalga oshirildi. Shuningdek, intervyu va kontent-tahlil usullari orqali IT Park, Raqamli texnologiyalar vazirligi hamda Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan e‘lon qilingan ma‘lumotlar o‘rganildi.

Natijalar. O‘zbekistonning raqamli transformatsiya yo‘lida erishgan yutuqlari ko‘p qirrali. 2020–2025-yillar davomida raqamli infratuzilma sezilarli darajada kengaydi. Internet foydalanuvchilari soni 2017-yildagi 15 milliondan 2025-yilda 32 millionga oshdi, bu aholining 87 foizini qamrab oladi. Davlat xizmatlari: 2024-yilda “my.gov.uz” portalida 430 dan ortiq xizmat faoliyat yuritmoqda, foydalanuvchilar soni 15 milliondan oshgan. Shuningdek, “ID.UZ” orqali yagona elektron identifikatsiya tizimi joriy etilgan. Elektron imzo va mobil raqamli xizmatlar orqali fuqarolar uchun qulayliklar yaratilmoqda. Ta‘lim sektori: “Raqamli maktab” loyihasi doirasida 2 mingdan ortiq ta‘lim muassasasi internet tarmog‘iga ulangan.

“One Million Uzbek Coders” dasturi orqali 800 mingdan ortiq yoshlar IT ko‘nikmalarini egalladi. “Digiton Academy” va “TATU” kabi oliy o‘quv yurtlarida xalqaro standartlar asosida dasturlash, sun‘iy intellekt va kiberxavfsizlik bo‘yicha yangi yo‘nalishlar ochildi. Sog‘liqni saqlash: “E-Poliklinika”, “Elektron retsept”, “Tibbiy axborot tizimi” loyihalari orqali bemorlar ma‘lumotlari markazlashtirilib, xizmat sifati oshmoqda. Tibbiyot muassasalarining 85 foizi raqamli tizimlarga ulangan. Iqtisodiyot: IT Park rezidentlari soni 2000 dan oshdi, eksport hajmi 400 million dollarni tashkil etdi. 2025-yilgacha bu ko‘rsatkich 1 milliard dollarga yetishi rejalashtirilgan. Shu bilan birga, “UZCARD” va “HUMO” to‘lov tizimlarining integratsiyasi natijasida elektron to‘lovlar hajmi 2024-yilda 2,1 trillion so‘mdan oshdi. Transport va logistika: “Smart Transport” loyihasi asosida 15 shahar transport tizimlari onlayn nazoratga o‘tgan. Toshkentda yo‘l harakati kameralarining 92 foizi sun‘iy intellektga ulangan. Energetika: “Raqamli energetika” konsepsiyasi doirasida elektr energiyasi iste‘moli onlayn monitoring orqali kuzatilmoqda, bu energiya yo‘qotishlarini 12 foizga kamaytirdi. Shunga qaramay, ayrim muammolar saqlanib qolmoqda: qishloq hududlarda internet sifati past, IT kadrlar yetishmaydi, ma‘lumotlar xavfsizligi bo‘yicha yagona milliy platforma hali to‘liq shakllanmagan.

Bundan tashqari, 2024-yilda O‘zbekiston hududida **“Digital Hub Tashkent”** texnoparki tashkil etilib, xalqaro IT kompaniyalar uchun soliq va bojxona imtiyozlari yaratildi. Ushbu markaz orqali **Microsoft, EPAM Systems va Huawei** kabi yirik kompaniyalar bilan hamkorlik yo‘lga qo‘yilgan. Shuningdek, IT Park rezidentlari uchun **“Venture Capital Uzbekistan”** jamg‘armasi orqali startap

loyihalarni moliyalashtirish mexanizmi ishga tushirildi. 2025-yilning birinchi yarmida ushbu jamg‘arma orqali **45 ta startup** 20 million dollarlik investitsiya oldi. Shu bilan birga, **blokcheyn, sun‘iy intellekt, kiberxavfsizlik va bulutli texnologiyalar** sohalarida 150 dan ortiq yangi mahalliy IT kompaniyalar tashkil etildi. Bu esa nafaqat eksport hajmini oshirish, balki raqamli xizmatlar bozorida ichki raqobatni kuchaytirishga xizmat qilmoqda.

Raqamli transformatsiya O‘zbekiston jamiyatining ijtimoiy hayotiga ham sezilarli ta’sir ko‘rsatmoqda. Onlayn xizmatlar orqali fuqarolarning davlat bilan aloqasi soddalashgan, ma’muriy byurokratiya kamaygan. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar yangi ish o‘rinlarini yaratmoqda, ayniqsa yoshlar va ayollar uchun masofaviy ish imkoniyatlari kengaymoqda. Biroq bu jarayon bilan birga “raqamli tafovut” muammosi ham ortib bormoqda. Qishloq joylarda internet infratuzilmasi yetarli emas, ba’zi aholi qatlamlari raqamli savodxonlikdan yiroq. Bu esa teng imkoniyatlarga putur yetkazishi mumkin. Shu sababli, raqamli inklyuziya masalasi davlat siyosatida muhim o‘rin tutmoqda.

2024-yilda O‘zbekistonda 20 mingdan ortiq kiberhujum qayd etilgan, bu esa milliy kiberxavfsizlik infratuzilmasini mustahkamlash zarurligini ko‘rsatadi. Shu bilan birga, raqamli iqtisodiyot ish o‘rinlarini optimallashtirgan holda, ayrim kasblarni yo‘qolish xavfi ostiga qo‘ymoqda. Shu bois davlat va xususiy sektor birgalikda “re-skilling” (qayta tayyorlash) dasturlarini yo‘lga qo‘yishi muhimdir.

Xulosa. O‘zbekistonning raqamli transformatsiya strategiyasi mintaqada ilg‘or tajribalardan biri hisoblanadi. Mamlakat 2020-yilda BMTning E-Government reytingida 87-o‘rinda bo‘lgan bo‘lsa, 2024-yilda 67-o‘ringa ko‘tarildi. Bu raqamli xizmatlar sifati va qamrovi ortganini ko‘rsatadi. Biroq raqamli strategiyani samarali amalga oshirish uchun bir necha omillarga e’tibor zarur:

1. Kiberxavfsizlikni mustahkamlash – milliy “Cyber Shield Uzbekistan” dasturini amalga oshirish.
2. Raqamli savodxonlikni oshirish – barcha yosh toifalari uchun bepul raqamli ta’lim dasturlarini yo‘lga qo‘yish.
3. Innovatsion ekotizimni rivojlantirish – startaplar uchun soliq imtiyozlarini kengaytirish.
4. Ma’lumotlar boshqaruvi – “Data Governance” milliy platformasini shakllantirish.
5. Hududiy tenglikni ta’minlash – chekka hududlarda internet va raqamli xizmatlarni joriy etish.

Xulosa qilib aytganda, O‘zbekiston raqamli transformatsiyaning faol bosqichida turibdi. To‘g‘ri siyosiy strategiya, xalqaro hamkorlik, inson kapitaliga sarmoya kiritish va innovatsiyalarni qo‘llab-quvvatlash orqali mamlakat 2030-yilga borib Markaziy Osiyoda raqamli iqtisodiyot markaziga aylanishi mumkin. Bu nafaqat iqtisodiy o‘shishni, balki fuqarolik jamiyatining yangi bosqichini — raqamli madaniyat va ochiq boshqaruv tizimini ham shakllantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyev. “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi. — Toshkent, 2020-yil.

2. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi qarori. “Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”. — 2021-yil, Toshkent.
3. Karimov A., Xudoyqulov B. Raqamli iqtisodiyot asoslari. — Toshkent: TDIU nashriyoti, 2022.
4. OECD (2023). Digital Transformation Strategy: Global Trends and Best Practices. — Paris: OECD Publishing.
5. UNCTAD (2022). Digital Economy Report. — Geneva: United Nations Publications.
6. Ganieva D. O‘zbekiston iqtisodiyotida raqamli texnologiyalarni joriy etishning dolzarb masalalari. // “Iqtisod va innovatsiya” jurnali, 2023, №2.
7. World Bank (2023). Digital Uzbekistan: Strengthening Digital Foundations for Inclusive Growth. — Washington, D.C.

RAQAMLI TEXNOLOGIYADA IQTISODIYOT VA MENEJMENT

Allanazarov Ravshan

*Toshkent kimyo-texnologiya instituti
Yangiyer filiali iqtisodiyot yo‘nalishi talabasi
E-mail: ravshanjonallanazarov@gmail.com*

Temirov Bobomurod Olimjon o‘g‘li

*Toshkent kimyo texnologiya instituti
Yangiyer filiali iqtisodiyot yo‘nalishi talabasi
bobomurodtemirov1013@gmail.com*

Annotatsiya: Kimyo va oziq-ovqat sanoati zamonaviy iqtisodiyotning strategik tarmoqlari hisoblanadi. Ushbu maqolada tarmoq korxonalarida iqtisodiy boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish, resurslardan samarali foydalanish va innovatsion texnologiyalarni joriy etish orqali ishlab chiqarish samaradorligini oshirish masalalari tahlil qilingan. Oziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqarish jarayonida sifat menejmenti, tannarxni pasaytirish, energiya tejovchi texnologiyalarning iqtisodiy afzalliklari hamda raqobatbardoshlikni kuchaytirish omillari o‘rganilgan. Tadqiqot natijalari kimyo va oziq-ovqat korxonalarida boshqaruv strategiyalarini ishlab chiqish hamda bozor talablariga moslanishni ta’minlashda amaliy ahamiyatga ega ekanligi bilan izohlanadi.

Kalit so‘zlar: Iqtisodiy boshqaruv, menejment, innovatsion texnologiyalar, oziq-ovqat sanoati, samaradorlik, raqobatbardoshlik, sifat nazorati.

KIRISH

Bugungi globallashuv sharoitida kimyo va oziq-ovqat sanoati iqtisodiyotning yetakchi yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu tarmoq aholining oziq-ovqat xavfsizligini ta’minlash, eksport salohiyatini oshirish hamda yangi ish o‘rinlarini yaratishda katta ahamiyat kasb etadi. Korxonalar faoliyatini samarali tashkil etish,